

Sygn. akt II AKa 203/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Marek Motuk (spr.)

Sędziowie: SA – Ewa Gregajtys

SA – Ewa Leszczyńska - Furtak

Protokolant: st. sekr. sąd. Marzena Brzozowska

przy udziale Prokuratora Leszka Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2018r.

sprawy Ł. K., ur. (...) w W., syna J. i I. z domu N.,

w przedmiocie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 28 marca 2018 r., sygn. akt XVIII Ko 75/17

I utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II wydatkami za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2017 r. pełnomocnik Ł. K. złożył do Sądu Okręgowego w Warszawie wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie 10 000 za niewątpliwie niesłuszne jego zatrzymanie w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie o sygn. akt II K 80/15.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 28 marca 2018 r. wniosek w całości oddalił, obciążając Skarb Państwa kosztami sądowymi.

Wyrok powyższy zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając mu:

1) mającą wpływ na jego treść obrazę przepisów postępowania w postaci art. 410 k.p.k., polegającą na pominięciu w swych rozważaniach okoliczności w postaci wpływu na decyzję wnioskodawcy o dochodzeniu roszczenia uznania przez sąd zatrzymania wnioskodawcy i pozostałych zatrzymanych za zasadne, prawidłowe i legalne, niezasadnego wszczęcia sprawy wobec wnioskodawcy oraz zawinionego przez organy Państwa braku weryfikacji zarzutów i zasadności zatrzymania przez 9 lat;

2) mającą istotny wpływ na jego treść obrazę przepisów postępowania w postaci art. 7 k.p.k., polegającą na błędnej ocenie materiału dowodowego przez przyjęcie, że wnioskodawca nie wytłumaczył powodów uchybienia terminowi

określonymu w art. 555 k.p.k., podczas gdy wnioskodawca je wskazał, skutkujący błędem w ustaleniach faktycznych w tym zakresie;

3) obrazę prawa materialnego w postaci art. 5 k.c. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 555 k.p.k. przez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że zgłoszony przez prokuratora zarzut przedawnienia można obalić jedynie poprzez wskazanie okoliczności całkowicie niezależnych od woli wnioskodawcy, podczas gdy podnoszone w toku rozprawy nadużycie prawa jest pojęciem znacznie szerszym, przez co sąd nie dostrzegł, że jego zgłoszenie stanowiło nadużycie prawa z uwagi na zawinione doprowadzenie przez organy Państwa do pokrzywdzenia wnioskodawcy bezzasadnym wszczęciem i popieraniem oskarżenia w przewlekłe prowadzonej sprawie przez 9 lat, w tym samym uniemożliwienie weryfikacji zarzutu stawianego wnioskodawcy oraz orzeczonej prawidłowości zatrzymania terminem przewidzianym w art. 555 k.p.k., przez co niemoralnym jest blokowanie przez organy Państwa wnioskodawcy drogi do uzyskania stosowanego zadośćuczynienia, co doprowadziło do oddalenia wniosku na tej podstawie;

4) obrazę prawa materialnego w postaci art. 5 ust. 5 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez niezastosowanie tego przepisu w stanie faktycznym sprawy, pomimo, że stanowi on, iż każdej osobie niesłusznie zatrzymanej należy się odszkodowanie.

Opierając się na przytoczonych wyżej zarzutach skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwoty 10.000 zł oraz zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru „wg norm przepisanych”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pełnomocnika nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim Sąd Apelacyjny stwierdza, iż nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pełnomocnika podniesiony w pkt 1) apelacji. Z treści uzasadnienia wyroku wynika bowiem, iż fakt przewlekłości postępowania w sprawie, w której wnioskodawca był zatrzymany był przedmiotem rozważań sądu I instancji. (str. 8 – 10 uzasadnienia).

Nie sposób uznać za zasadny zarzut pełnomocnika podniesiony w pkt 2) apelacji. Przypomnieć należy, iż obraza art. 7 k.p.k., na którą powołuje się skarżący ma miejsce wówczas gdy sąd I instancji dokonuje dowolnej oceny dowodu lub dowodów, a więc w sprzeczności z dyrektywami określonymi w art. 7 k.p.k. W konsekwencji uznaje za wiarygodne lub odmawia wiarygodności dowodom, zaś ocena ta pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego. Natomiast skarżący zarówno w treści zarzutu, jak i uzasadnieniu apelacji nie wskazał w jakim zakresie kwestionuje ocenę dowodów i dlaczego, nie wykazując przy tym wpływu uchybienia sądu I instancji na treść wyroku.

W związku z powyższym zarzut obrazy art. 7 k.p.k. sformułowany w apelacji przez pełnomocnika uznać należy za oczywiście bezzasadny.

Odnosząc się do zarzutu obrazy art. 5 k.c. nie sposób uznać za zasadny argumentu pełnomocnika, iż przewlekłe prowadzenie postępowania przez okres 9 lat uniemożliwiało wnioskodawcy skuteczne wystąpienie z wnioskiem o zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia, albowiem jedynie wydanie wyroku uniewinniającego dawało podstawę do wystąpienia z takim wnioskiem.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r., wydaną w sprawie I KZP 5/06, przy ocenie kwestii niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k. sąd powinien mieć na uwadze, czy zastosowanie tego środka przymusu procesowego nastąpiło z obrazą przepisów rozdziału 27 Kodeksu postępowania karnego, a tym samym, czy spowodował on dolegliwość, jakiej osoba zatrzymana nie powinna była doznać, analizując to zagadnienie w aspekcie całokształtu okoliczności zaistniałych w sprawie, w której doszło do zatrzymania, a znanych w dacie orzekania w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia, w tym także z uwzględnieniem prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w której nastąpiło zatrzymanie, jeżeli już zapadło, ale roczny

termin przedawnienia roszczeń z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania biegnie zawsze od daty zwolnienia zatrzymanego. (OSNKW 2006/6/55, Prok.i Pr.-wkl. 2006/9/18, Biul.SN 2006/5/17). W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy argumentuje, że skoro odpowiedzialność Skarbu Państwa za niewątpliwie niesłusznego zatrzymanie opiera się, tak jak przy roszczeniach z racji niesłusznego skazania lub niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, na zasadzie ryzyka, to przy ocenie kwestii niewątpliwie niesłusznego zatrzymania sąd powinien mieć na uwadze, czy stosowanie tego środka przymusu nastąpiło z obrazą przepisów rozdziału 27 Kodeksu postępowania karnego, a tym samym, czy spowodował on dolegliwość, jakiej osoba zatrzymana nie powinna była doznać, analizując to zagadnienie w aspekcie całokształtu okoliczności zaistniałych w sprawie, w której doszło do zatrzymania, a znanych w dacie orzekania w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia, w tym także z uwzględnieniem prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w której nastąpiło zatrzymanie, jeżeli takowe już zapadło, ale roczny termin przedawnienia roszczeń z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania biegnie zawsze od daty zwolnienia zatrzymanego. Zarzut tego przedawnienia może jednak być nieuwzględniony przez sąd z uwagi na jego sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, a samo postępowanie w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia zawieszono także z powodów wskazanych w - stosowanych odpowiednio (art. 558 k.p.k.) - przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, podczas którego to zawieszenia przedawnienie, jako przerwane przez wystąpienie z żądaniem odszkodowania, nie biegnie.

Przenosząc powołany judykant na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż wnioskodawca winien złożyć wniosek o zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia w rocznym terminie określonym w art. 555 k.p.k. , a następnie wnieść o zawieszenie postępowania w przedmiocie wniosku do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego, w toku którego był zatrzymany. W kontekście powyższego uznać należy za trafne rozumowanie sądu I instancji, iż 9 letnia przewlekłość postępowania w sprawie karnej o sygn. V Ds. 1190/08 nie stanowiła okoliczności wyjątkowej przemawiającej o uznaniu faktu zgłoszenia przez prokuratora przedawnienia roszczenia za nadużycie przysługującego mu prawa, albowiem nie pozostawało to zarówno ze społeczno – gospodarczym jego przeznaczeniem ani też z zasadami współżycia społecznego.

Natomiast niewątpliwa długotrwałość postępowania karnego była jedynie podstawą do złożenia przez wnioskodawcę właściwej skargi, z którego to uprawnienia skutecznie skorzystał.

Sąd Apelacyjny podziela w całości pozostałe ustalenia sądu I instancji dotyczące braku w sprawie innych wyjątkowych okoliczności, które usprawiedliwiałyby uchybienie ustawowemu terminowi zgłoszenia roszczenia o zadośćuczynienie. Stanowiska sądu okręgowego w powyższym zakresie nie kwestionuje też skarżący.

Za bezprzedmiotowy uznać także należy w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut obrazę prawa materialnego tj. art. 5 ust. 5 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, albowiem przepis ten został inkorporowany do polskiego systemu prawnego między innych w postaci art. 552 i art. 555 k.p.k. oraz pozostałych z rozdziału 58 kodeksu karnego. W konsekwencji uznać należy, iż brak naruszenia powołanych wyżej przepisów z art. 552 i 555 k.p.k. jest równoznaczny z brakiem naruszenia powołanego przepisu Konwencji.

Mając na względzie przytoczoną argumentację, Sąd Apelacyjny orzekł o utrzymaniu zaskarżonego wyroku w mocy.